

Jaap Duijs zoekt naar variat

Geelsterretjes, roodsterretjes en rapsterretjes, noemt kweker Jaap Duijs de leden van de geslachten *Hypoxis*, *Rhodohypoxis* en de hybride vorm *xRhodoxis*. Op zaterdag 18 juni houdt Duijs op zijn bedrijf in Otterlo een Dag van de Sterretjes. Voor iedereen die zelf wil kijken hoeveel kleur er binnen de sterretjes zit, en welke variatie er te vinden is.

Kwekerij Jaap Duijs laat tijdens de open dag een groot sortiment *Rhodohypoxis*, *xRhodoxis* en *Hypoxis* zien

Tekst en foto's: Arie Dwarswaard

Bloembollen gaan al zijn hele leven met Jaap Duijs mee. Opgegroeid in een Westfries tuindersgezin, waar tulp en iris in het teeltschema zaten. De Middelbare Tuinbouwschool in Hoorn werd gevolgd, waar A.A. Baardse toen nog les gaf. Via de studie biologie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en onderzoek op het voormalige Instituut voor de Veredeling van Tuinbouwgewassen kwam hij in Otterlo terecht. Daar had zijn echtgenote Betsy al een vermeerderingsbedrijf. Rond dit bedrijf was voldoende grond beschikbaar om naast de varkens ook nog iets met planten te doen. De liefde voor het kweken die hij van huis uit had meegekregen was nog niet verdwenen. Bolgewassen werden het, maar niet elk gewas teelde even goed. Duijs: "De nachtvorst is hier echt een factor om rekening mee te houden. Tot de IJsheiligen kan het hier soms zo maar een graad of vijf-zes vriezen. Daar kunnen bijvoorbeeld tulpen niet tegen. Dan blijven er nog genoeg over die daar geen of minder last

van hebben, zoals bosanemonen, *Erythronium* en *Chionodoxa*."

UIT ZUID-AFRIKA

Jaap Duijs leverde onder meer aan Peter C. Nijssen, die ooit *Rhodohypoxis* en *Hypoxis* in zijn catalogus had staan. "Ik wilde er wel mee aan de slag, maar bij Peter waren ze uitverkocht. Elders kon ik een partijtje aankopen dat afkomstig was uit Japan. Uit Zuid-Afrika kon ik een aantal soorten van *Hypoxis* laten komen, waaronder *H. setosa*." Zuid-Afrika is het land van herkomst van zowel de geslachten *Hypoxis* als *Rhodohypoxis*. De eerste staat daar ook bekend als geelsterretje en de tweede als roodsterretje. De eerste heeft een geheel open bloem, bij de tweede is het hart geheel afgedekt. Duijs is tot nu toe niet zelf wezen kijken in de oorspronkelijke groeigebieden. "Ach, via het internet is het niet moeilijk om aan materiaal te komen. Die werkwijze bevalt mij goed." Wel trok hij naar Groot-Brittannië. "Ik bezocht in Harlow de Early Spring Show van de Alpine Garden Society, waar diverse kwekers hun

collectie *Rhodohypoxis* lieten zien. Daar heb ik toen nog Will Ingwersen ontmoet. Van hem heb ik toen vier zaailingen aangekocht, die waren ontstaan als hybride tussen *Rhodohypoxis* en *Hypoxis*. Soorten uit beide geslachten kun je met elkaar kruisen, iets wat op zich al bijzonder is. Later kocht ik bij John Tuit nog drie hybriden erbij. Van hem is bijvoorbeeld een ceriserode selectie afkomstig." In de natuur zijn ook spontane hybriden gevonden. Twee van de meest bekende zijn 'Hebron Farm Pink' en 'Hebron Farm Red Eye'. De aanduiding Hebron Farm slaat op de boerderij waar deze hybriden in de omgeving werden aangetroffen.

STERKER

Duijs duidt de hybriden aan als *xRhodoxis*, en noemt ze rapsterretjes. De bloem heeft hier een klein oogje, de ene keer wat groter dan de andere keer. Het kweken van hybriden biedt voordelen, is zijn ervaring. "Bij de nakomelingen tussen *Rhodohypoxis* en *Hypoxis* zie je dat er sprake is van een snellere groei en bloei. Bovendien is het bolletje sterker en duurt de

Wie, wat, waar?

Kwekerij Jaap Duijs is te vinden aan de Haarweg 2 in Otterlo. Komend vanuit de richting Amsterdam of Apeldoorn de A1 volgen, afslag 17 Stroe, N310 richting Harskamp nemen. Doorrijden tot Otterlo. Op de rotonde de N304 richting Ede, na 450 meter links af Mosselseweg op. Net na de splitsing met de Haarweg bevindt zich rechts de kwekerij. De dag duurt van 10.00 tot 17.00 uur. Meer informatie: www.jaapbol.nl

tie binnen de sterretjes

bloei ook langer, al gauw kan dat oplopen tot een maand." Duijs kocht niet alleen aan, maar vond het de moeite waard om zelf ook te gaan kruisen. "Door kruisen krijg je toch meer variatie. Ook binnen soorten uit de natuur gaat dat heel vaak op.

.....

'Ik zie het echt als een
waardevolle aanvulling
op de zomerbloeiende
bolgewassen'

.....

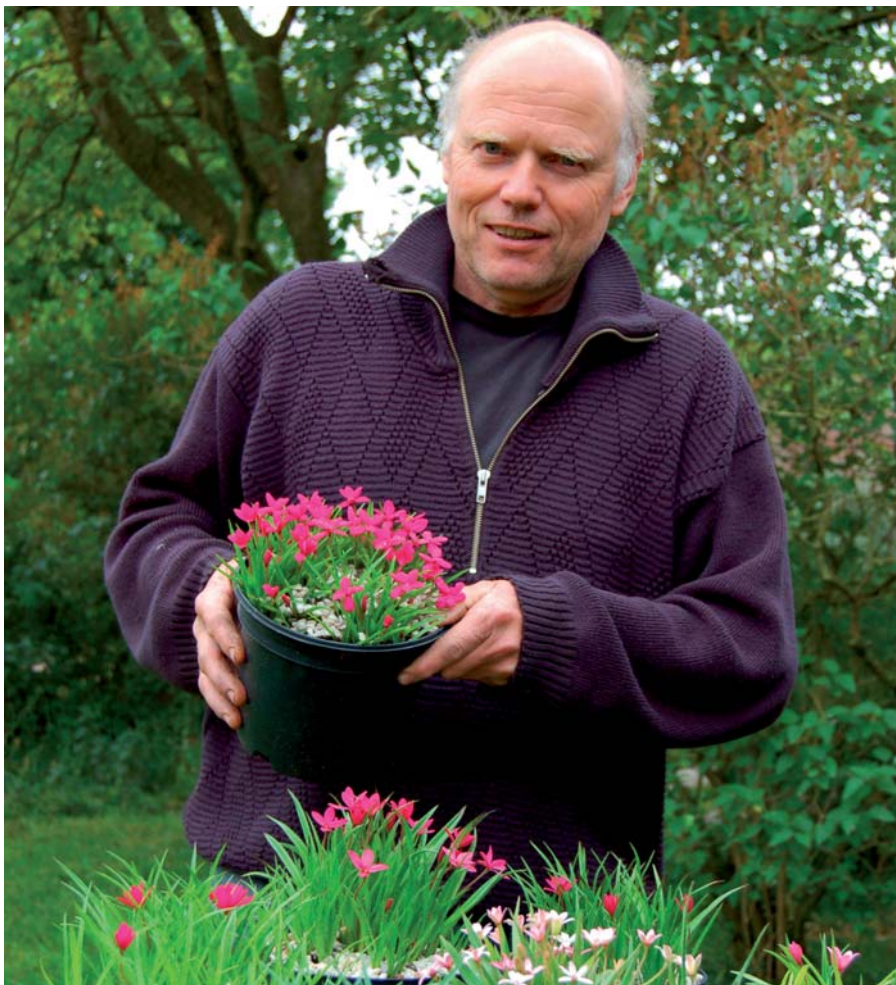
Alleen al daarom kruis ik. Ik zet elk jaar een aantal ouders van Rhodohypoxis en Hypoxis bij elkaar. Ik voer de bestuiving niet zelf uit, dat doen de bijen. Vaak komen er wel zaaddozen, maar lang niet altijd is sprake van hybriden. Veelal zijn het zelfbestuivingen. Maar als er een paar hybriden tussen zitten, dan is dat mooi. Ze bloeien deels al het volgende jaar en allemaal binnen twee jaar, dus dan kan ik al gaan selecteren." Wat niet verandert is de kleurvariatie. Bij Rhodohypoxis komen de kleuren wit, roze en rood voor in een aardige variatie. In Hypoxis is uitsluitend de kleur geel aanwezig. Helaas is het tot nu toe niet gelukt om hybriden te ontwikkelen die ook maar een zweem geel in zich hebben. "Geel is een zwakke kleur. Die is al in de eerste generatie hybriden weg. Je zou verwachten dat de kleur nog wel een keer ergens terugkomt, maar ik heb dat tot nu toe niet gezien."

VERBETERING

Bij het selecteren let hij op meer eigenschappen dan alleen een mooi oogje. "Sowieso moet elke selectie die ik aanhoud een verbetering zijn. Als dat niet het geval is, dan houd ik hem niet aan. Dat betekent bijvoorbeeld dat een drie liter pot binnen twee jaar volgroeid moet zijn met één plant. Een goede plant kan makkelijk 40-50 uitlopers per jaar produceren. En verder moet de bloem onderscheidend zijn." Om sneller een nieuw sortiment in enige aantallen beschikbaar te hebben heeft Duijs besloten om ze via weefselkweek te vermeerderen. Ervaring is daar al mee opgedaan in Zuid-Afrika, omdat aan de bolletjes van Hypoxis ook een geneeskrachtige werking wordt toegeschreven. Vanuit dat perspectief is gekeken naar weefselkweek. Het resultaat mag er zijn: in een jaar tijd 500 plantjes uit één plant.

EIGEN DAG

Het kweekwerk van Jaap Duijs, waarover meer is te vinden op zijn website www.jaapbol.nl,

Jaap Duijs bij een deel van zijn verzameling sterretjes

heeft inmiddels een flinke collectie xRhodoxis en Rhodohypoxis opgeleverd. Hij ziet beslist perspectief voor deze zomerbloeiende. Om die reden houdt hij op zaterdag 18 juni voor het eerste een Dag van de Sterretjes. "Op die dag wil ik aan geïnteresseerden vertellen wat er allemaal bekend is over deze gewassen. Er is Nederland al een groep liefhebbers die weet wat ik doe. Vooral de hybriden mogen echter nog wel wat meer bekendheid krijgen. Ik zie het echt als een waardevolle aanvulling op de zomerbloeiende bolgewassen."

ANDERE LIEFDE

Naast Rhodohypoxis en xRhodoxis heeft Duijs nog een passie: Tulbaghia. Ook een gewas dat van oorsprong uit Zuid-Afrika komt, en waar-

mee volgens hem ook nog het een en ander via veredeling valt te verbeteren. "Voordeel is dat het gewas heel gemakkelijk kruist. Er zijn 25 soorten, en daar is goed mee te kruisen. Nadeel is de langzamere vermeerdering dan Rhodohypoxis. Het duurt echt twee jaar voordat de eerste zaailingen bloeien." Om aan materiaal te komen kan hij onder meer terecht in Groot-Brittannië. "Daar beheert Mrs. Powney de National Collection van Tulbaghia. Naast alle soorten heeft zij ook een aantal selecties van mij." Bij Tulbaghia selecteert Duijs onder meer op kleur, bloemgrootte en geur. De eerste resultaten zijn er, en ook daarvoor organiseert hij een open dag. Op zaterdag 6 augustus kunnen liefhebbers en geïnteresseerden van dat gewas bij hem terecht.

Resumé

De hybride tussen Rhodohypoxis en Hypoxis heeft meer groeikracht en bloeit langer. Inmiddels is er een aantal mooie en goede hybriden beschikbaar. Kweker Jaap Duijs houdt op 18 juni een open dag op zijn kwekerij in Otterlo. In dit artikel legt hij uit waarom hij aan deze hybriden werkt.